

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету здоров'я та
фізичного виховання
Едуард СИВОХОП
«27» червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
Галузь знань: **01 Освіта/Педагогіка**
Спеціальність: **016 Спеціальна освіта**
Спеціалізація: **016.02 Спеціальна освіта.
Олігофренопедагогіка**
Освітня програма: **Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини**
Статус дисципліни: **обов'язкова**
Мова навчання: **українська**

Ужгород, 2024

Робоча програма навчальної дисципліни **«Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями»** для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта спеціалізації 016.02 Спеціальна освіта. Олігофренопедагогіка Освітньо-професійної програми «Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини»

Розробник: Олена УТЬОСОВА, к. пед. н., доцент, старший викладач кафедри фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол № 15 від «26» червня 2024 року

Завідувач кафедри Ярослав ФІЛАК

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

Протокол № 12 від «27» червня 2024 року

Голова науково-методичної комісії Фелікс ФІЛАК

© Олена УТЬОСОВА, 2024 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2024 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	2-й	2-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента:	4-й	4-й
	Лекції:	
	24	10
	Практичні (семінарські):	
	30	6
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: комбінована	Самостійна робота:	
	66	104

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти освітнього рівня «бакалавр» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта. Програма визначає обсяг знань, які повинен опанувати здобувач вищої освіти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни «Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів.

Навчальна дисципліна «Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями» належить до циклу професійної підготовки й є важливою для майбутніх учителів-дефектологів, асистентів вихователів інклюзивних заклад дошкільної освіти (ЗДО) та асистентів учителів інклюзивних закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО).

Метою навчальної дисципліни «Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями» є формування у здобувачів вищої освіти знань щодо причин і механізмів розвитку особи з психофізичними порушеннями, використання науково обґрунтованого психолого-педагогічного корекційного впливу на осіб вищезазначеної категорії та застосування особистісно зорієнтованих методів навчання дітей з ООП в умовах спеціального/інклюзивного навчання. «Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями» – це навчальна дисципліна, яка належить до циклу професійно-наукових дисциплін і є важливою у професійній підготовці фахівців зі спеціальної освіти.

Курс «Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями» повинен забезпечити необхідний якісний рівень професійної підготовки корекційного педагога, який може у відповідності з актуальними завданнями творчо й продуктивно розв'язувати комплексні навчально-виховні та корекційно-розвивальні проблеми спеціального та інклюзивного навчання, особистісного становлення та соціалізації осіб з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР).

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями» є формування у здобувачів вищої освіти знань щодо загальних питань психології та спеціальної психології, психологічної характеристики особливості дітей з інтелектуальними порушеннями, їх пізнавальної діяльності, мовлення, особистості й емоційної сфери та корекційно-розвивальної роботи з дітьми вищезазначеної нозології.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

Інтегральна компетентність

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології й характеризується комплексністю та невизначеністю умов..

Загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК-3.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- **ЗК-4.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- **ЗК-7.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- **ЗК-9.** Здатність до міжособистісної взаємодії.
- **ЗК-10.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

- **СК-1.** Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами;

- **СК-3.** Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності;

- **СК-16.** Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку;

- **СК-17.** Здатність до розуміння цінності різноманіття особистості як однієї з умов забезпечення прогресу в розвитку дитини з психофізичними порушеннями; здійснення інклюзивного навчання на основі визначення актуального і потенційного рівня розвитку дитини; уміння добирати і застосовувати корекційні методи, засоби і прийоми роботи, адаптувати та модифікувати зміст навчального матеріалу для задоволення особливих освітніх потреб дітей з порушеннями психофізичного розвитку; забезпечення дружньої та безпечної атмосфери для інклюзивного навчання; розуміння цінності спільної роботи з батьками і сім'ями як важливого ресурсу для навчання учнів з порушеннями розвитку.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 1.7 Психологія

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини», вивчення навчальної дисципліни «Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.	ПРН 1
Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для	ПРН 2

розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.	
Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.	ПРН 3
Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.	ПРН 4
Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психологопедагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.	ПРН 6
Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.	ПРН 7
Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.	ПРН 8
Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.	ПРН 10
Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.	ПРН 12
Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.	ПРН 13
Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.	ПРН 14
Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.	ПРН 17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями»:

Очікувані результати навчання з дисципліни «Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями»	Шифр ПРН
Знати та методично грамотно використовувати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати	ПРН 1

методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.	
Знати та вільно використовувати загальні основи здійснення пошуку, аналізу і синтезу інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.	ПРН 2
Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.	ПРН 3
Вміти застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.	ПРН 4
Грамотно здійснювати планування навчально-корекційної роботи на основі результатів психолого-педагогічного вивчення (діагностики) осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей. Застосовувати методи психолого-педагогічного вивчення дітей з метою обґрунтованого індивідуального підходу до них.	ПРН 6
Вміти вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.	ПРН 7
Методично грамотно організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, впроваджувати консультативну діяльність. Використовувати метод спостереження. Володіти навичками спілкування з учнями.	ПРН 8
Вміти методично грамотно здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями ПФР, реалізовувати навчально-корекційну та виховну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей. Методично грамотно планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвивальні послуги (допомогу) з урахуванням індивідуальних особливостей та обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності. Вміти планувати та здійснювати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.	ПРН 10 ПРН 12 ПРН 13 ПРН 14
Знати загальні основи та мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації, щодо вдосконалення методів, способів, програм навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з	ПРН 17

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання
Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів є:

- екзамен;
- тести;
- презентації результатів виконаних завдань;
- реферати;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми *поточного контролю*: виступи на практичних заняттях (обговорення теоретичних питань), тести, розроблення презентацій, виконання практичних завдань, підготовка доповідей.

Форма *модульного контролю*: письмова контрольна робота та тестування.

Форма *підсумкового контролю*: екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	T1.5	T1.6	CP		
40'						10	50б.	100б.

T1.1, T1.2 ... – теми, CP – самостійна робота

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T2.1	T2.2	T2.3	T2.4	T2.5	T2.6	CP		
40'						10	50б.	100б.

T2.1, T2.2 ... – теми, CP – самостійна робота

' - відповідно до наступної таблиці «Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни»

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
<i>1. Практичні (семінарські) заняття</i>	15	30	15	30
1.1. Усна відповідь	7	18	7	18* (36:2)
1.2. Практичні завдання	8	12	8	12
2. <i>Письмове чи онлайн (комп'ютерне) тестування при тематичному оцінюванні</i>	2	10	2	10
3. <i>Самостійна робота</i>	1	10	1	10
3.1. Презентація	2	8	2	8
3.3. Доповідь	1	2	1	2
<i>Модульна контрольна робота</i>		50		50
Разом		100		100

*- розраховується: кількість балів ділиться на 2

Сума балів, отриманих здобувачем, за виконання окремих видів навчальної роботи, становить **поточну модульну рейтингову оцінку**, яка заноситься до відомості модульного контролю.

Підсумкова семестрова модульна рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) на основі підсумкових модульних рейтингових оцінок, отриманих за засвоєння кожного з модулів. Рейтингові оцінки яких додаються, а також вираховується середнє значення.

Екзаменаційна рейтингова оцінка складається з балів за результатами виконання екзаменаційних завдань, затверджених кафедрою в установленому порядку.

Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни, яка викладається протягом декількох семестрів, визначається як середньоарифметична оцінка з підсумкових семестрових рейтингових оцінок (за кожний семестр) у балах з наступним її переведенням в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Теоретична підготовленість перевіряється й оцінюється за результатами усної або письмової відповіді на питання практичних занять, що складені у відповідності до змісту навчальної програми.

Усна відповідь здобувача ВО (до 4 балів)

4 бали отримують здобувачі, які знають зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу; дали вичерпні точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; виклали матеріал без помилок і неточностей.

3 бали отримують здобувачі, які знають зміст заняття та добре його розуміють, в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використали на достатньому рівні обов'язкову літературу; хоча на додаткові питання відповідають без помилок; виконують практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

2 бали отримують здобувачі при задовільному рівні розуміння змісту заняття, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки; спроможні вирішувати спрощені завдання за допомогою навідних питань; частково вирішують задачі та виконують практичні навички, відчуваючи складнощі в ряді простих випадків.

1 бал отримують здобувачі, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми; не спроможні самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені прості запитання відповідають вірно.

0,5 бала отримують здобувачі, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Доповнення відповіді:

1 бал – отримують здобувачі, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, навели власні аргументи щодо основних положень даної теми;

0,5 бала отримують здобувачі, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з даної теми та висловили власну думку.

«Практичне-завдання» – вирішення практичних проблемних ситуацій з чітко визначеною метою, яку необхідно досягти.

2 бали - структура відповідає вимогам, операційні дії коректні. При виконанні практичного завдання здобувач застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

1,5 бали - структура відповідає вимогам частково (відсутній 1 елемент), операційні дії коректні частково (1-2 зауваження). Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.

1 бал - структура відповідає вимогам частково (відсутні 2-3 елемента), операційні дії коректні частково (3-4 зауваження). При виконанні практичних завдань здобувач припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу.

0,5 бал - структура не відповідає вимогам, операційні дії не коректні, не встановлені причинні зв'язки. При виконанні практичних завдань здобувач припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у здобувача.

Критерії оцінювання тестування

Тестування за допомогою закритих питань: тест містить 4 питання.
Оцінка

правильної відповіді на кожен з них 1 бал, оцінка неправильної відповіді - 0 балів. Кожне питання має кілька передбачуваних відповідей, одна з яких правильна.

Оцінка за допомогою тесту з відкритими питаннями або термінологічного диктанту. Якщо оцінка проводиться одним завданням (максимум 2 бали), критерієм оцінки будуть:

2 бали. Відповідь повна, термінологія збережена, помилок немає. Міркування на високому рівні.

1,5 бали. Відповідь повна, хоча коротка, термінологічно правильна, немає істотних недоліків; судження правильні.

1 бал. Відповідь неповна. Термінологія визначена з помилками. Судження фрагментарні.

0,5 балів. Відповідь з помилками і не використана спеціальна термінологія. Відповідь по суті є невірною. Передано лише окремі фрагменти відповідного матеріалу питання. *0 балів.* Відповідь не відповідає питанням або зовсім не дана.

За наявності у здобувача сертифікату он-лайн платформ EDERA. URL: <https://www.ed-era.com/>, Prometheus. URL: <https://prometheus.org.ua/> тощо, тематика якого співпадає з однією із тем дисципліни, згідно до «Схеми нарахування балів», йому буде зарахована відповідна кількість балів. Здобувач звільняється від виконання практичних робіт за цією темою або цим модулем.

У разі відсутності здобувача на практичному занятті, йому необхідно у двотижневий термін письмово у MOODLE або Classroom здати практичну роботу, яку буде оцінено згідно «Схеми нарахування балів». Якщо робота буде здана пізніше вказаного терміну, від зазначеного у «Схемі...» балу за практичну роботу, буде знято 1 бал.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при змістовому модульному контролі. Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи здобувача залежить від її обсягу і значимості, але не більше 10 балів. Ці бали додаються до суми балів, набраних здобувачем за поточну навчальну діяльність.

«Мультимедійна презентація» – представлення змісту навчального предмета, навчальної задачі з використанням мультимедійних технологій.

4 бали – тема розкрита, матеріал повністю відповідає вказаним параметрам, презентація оформлена без зауважень.

3 бали – тема розкрита частково (не більше 2 зауважень), матеріал відповідає вказаним параметрам частково (не більше 2 зауважень), презентація оформлена з зауваженнями (1-2 зауваження).

2 бали – тема розкрита частково (не більше 3 зауважень), матеріал відповідає вказаним параметрам частково (не більше 3-х зауважень), презентація оформлена з зауваженнями (не більше 3 зауважень).

1 бал – тема не розкрита (4 та більше зауважень), матеріал відповідає вказаним параметрам частково (4 та більше зауважень), презентація оформлена з зауваженнями (4 та більше зауважень).

Складання словника основних термінів, що визначені програмою курсу (за темами).

Програмою курсу визначений перелік ключових термінів, що розкривають зміст кожної теми. Здобувачам пропонується скласти словник основних термінів з конкретної теми на останніх сторінках опорного конспекту лекцій.

2 бали нараховуються здобувачам, які не лише склали повний перелік визначених термінів з конкретної теми, а й можуть вільно розтлумачити їх зміст.

1 бал нараховується здобувачам, які склали неповний перелік визначених термінів з конкретної теми і не можуть їх розтлумачити без конспекту.

Доповідь-реферат (до 10 балів):

9-10 балів - виконано всі вимоги до написання і захисту доповіді: позначена проблема і обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему, яка розглядається логічно сформульована власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішньому оформленню, надані правильні відповіді на додаткові питання;

7-8 балів - основні вимоги до доповіді та її захист виконані, але при цьому допущені недоліки, зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутня логічна послідовність в судженнях; не витриманий обсяг доповіді; є упущення в оформленні; на додаткові питання при захисті дані неповні відповіді;

4-6 балів - тема висвітлена лише частково; допущені фактичні помилки в змісті доповіді або при відповіді на додаткові питання; під час захисту відсутній висновок;

1-3 бали - тема доповіді не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Упродовж семестру з дисципліни проводиться 2 модульні контрольні роботи (МКР). МКР складається з вирішення тестових завдань, теоретичних питань, а в умовах дистанційного навчання – тестів, ситуаційної задачі. До модульної контрольної роботи допускаються всі здобувачі. На виконання письмового компонента МКР відводиться до двох академічних годин. Здобувач,

який не з'явився на МКР з поважної причини, може пройти його у визначений кафедрою термін.

У випадку отримання незадовільної контрольної модульної рейтингової оцінки здобувач повинен повторно пройти модульний контроль в установленому порядку. Повторне проходження модульного контролю при отриманій раніше позитивній контрольній модульній рейтинговій оцінці з метою підвищення підсумкової модульної рейтингової оцінки не дозволяється.

Шкала контролю модульної контрольної роботи

Показники	Бали
Письмова модульна контрольна робота:	0 – 50:
- тестові завдання (за кожен правильну відповідь нараховується 2 бали)	0 – 30
- 2 теоретичні питання (за кожен правильну відповідь нараховується 10 балів)	0 - 20

Шкала контролю модульної контрольної роботи (в умовах дистанційного навчання)

Показники	Бали
Письмова модульна контрольна робота:	0 – 50:
- тестові завдання (за кожен правильну відповідь нараховується 2 бали)	0 – 40
- ситуаційна задача	0 - 10

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий модульний контроль з дисципліни проводиться у вигляді екзамену в кінці семестру і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня й якості засвоєння здобувачів теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Якщо здобувач має позитивну (за національною шкалою) підсумкову семестрову модульну рейтингову оцінку, то він допускається до екзамену.

Семестровий екзамен здійснюється екзаменатором шляхом виконання здобувачем усної та (або) письмової екзаменаційної роботи.

До екзамену допускаються тільки ті здобувачі, які отримали такі бали: по 35 балів і більше – за контроль усіх двох змістових модулів. До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються здобувачі, які не виконали усі види обов'язкових робіт, передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Відповідальний працівник деканату у відомості проти прізвища такого здобувача робить позначку «недопущений». Здобувачі, в яких оцінка за сумою двох модулів

дорівнює або є вища за 60 балів, то за згодою здобувача вона може бути зарахована як підсумкова (семестрова) оцінка з навчальної дисципліни. Вона може бути виставлена у відомість обліку успішності та залікову книжку до початку екзаменаційної сесії, відразу після оголошення результатів останнього модульного контролю. При цьому присутність здобувача є обов'язковою.

За наявності бажання підвищити рейтинг здобувач складає екзамен. Для підвищення позитивної оцінки надається одна спроба. Незалежно від того, чи здобувач складає іспит у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки, викладач виставляє здобувачу оцінку, керуючись виключно рівнем його знань, виявлених на екзамені, тобто, виходячи із 100 балів, але при цьому виставлена підсумкова (семестрова) оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку.

Для комплексного оцінювання успішності здобувача на екзамені з означеного курсу мають бути враховані наступні критерії:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення матеріалу;
- культура мовлення;
- впевненість, емоційність та аргументованість відповіді;
- використання під час відповіді додаткової інформації;
- уміння аргументувати, аналізувати, порівнювати, узагальнювати, навчальну інформацію, робити висновки.

Кожен екзаменаційний білет складається із двох теоретичних питань та одного завдання практичного змісту. Тривалість підготовки до усної відповіді може становити 30-40 хвилин. Відповіді на питання екзаменаційного білету фіксуються здобувачами на аркушах для підготовки. Оцінювання усних відповідей на фаховому випробуванні буде проводитися за 100 бальною шкалою. Загальне оцінювання результатів якого проводиться за 3-ма завданнями. Критерії оцінювання успішності здобувачів доводяться до них перед екзаменом на консультаціях.

Загальні критерії оцінювання знань здобувачів (відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті», що затверджено Наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» №698/01-17 від 08.05.2015 р.)

Оцінка	Бали	Загальні критерії оцінювання знань і вмінь здобувача
«незадовільно» F	0-34	Здобувач повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.
«незадовільно» FX	35-40	Здобувач може розрізнити основні поняття з НД, але пояснення їх суті є поверховим. Практичні завдання не виконує або виконує неправильно.
	41-54	Здобувач фрагментарно відтворює незначну частину питань, має нечіткі уявлення про основні поняття з НД, виявляє здатність елементарно викласти думку. Не вміє викласти програмний матеріал.

	55-59	Здобувач відтворює менш як половину питань з НД. Практичні уміння та навички не сформовані, практичні завдання виконує з суттєвими помилками, не відповідає на додаткові запитання.
«задовільно» Е	60-63	Здобувач поверхово відтворює основний матеріал питань з НД, має загальні уявлення про педагогічну діяльність. Практичні завдання виконує неточно, не може самостійно визначати мету завдань.
«задовільно» D	64-68	Здобувач розуміє основні поняття з НД, здатний з помилками й неточностями дати їх визначення. Не висловлює власної думки, має труднощі щодо використання засвоєних знань на практиці, зокрема, самостійно визначити мету завдання та правильно підібрати мовний чи дидактичний матеріал.
	69-73	Здобувач виявляє знання й розуміння основних положень з НД. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. Здатний аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки. Практичні завдання виконує репродуктивно, має труднощі з визначенням мети завдань.
«добре» С	74-81	Здобувач знає програмовий матеріал добре, наводить приклади на підтвердження окремих думок, проявляє здатність застосовувати знання з НД у стандартних практичних ситуаціях. Може використовувати методи, принципи навчальної, виховної, корекційної роботи учнів з порушеннями інтелекту.
«добре» В	82-85	Знання здобувача є достатньо повними, він застосовує знання з НД у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами та фактами, робити висновки. Відповідь його повна, логічна, обґрунтована, хоч і з деякими неточностями. Практичні завдання виконує на основі використання стандартних схем та шаблонів.
	86-89	Здобувач досить добре володіє матеріалом з «Корекційної психопедагогіки», уміє аналізувати і систематизувати інформацію, аргументувати власну думку, демонструє типові прийоми застосування знань при виконанні практичного завдання.
«відмінно» А	90-93	Здобувач має глибокі і міцні знання, викладає свої думки логічно та послідовно, робить самостійні висновки. Орієнтується в передовому педагогічному досвіді. При цьому може припускатися незначних огріхів в аргументації думки. Практичні завдання виконує переважно на продуктивно-репродуктивному рівні з елементами творчої діяльності, демонструючи сформованість практичних умінь та навичок.
	94-99	Здобувач на високому рівні володіє узагальненими знаннями в обсязі та в межах вимог навчальних програм освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», аргументовано використовує їх у розв'язанні завдань практичного змісту, проявляючи творчий підхід.
	100	Здобувач має системні глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати матеріал з НД, усвідомлено використовує елементи передового педагогічного досвіду, проявляє творчий підхід під час виконання практичних завдань.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

За умови карантинних обмежень та неможливості відео-зв'язку може використовуватися тільки дистанційна (письмова) форма оцінювання за допомогою сайту електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» (e-learn.uzhnu.edu.ua).

Шкала контролю письмового дистанційного іспиту (екзамену) для денної і заочної форми навчання

Показники	Бали
Екзаменаційна робота:	
- тестові завдання (за кожну правильну відповідь нараховується 1 бал)	0-50
- теоретичні питання (за кожне питання 0-10 балів)	0-30
- практичне завдання	0-20
Загальна оцінка	100

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS.

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82 – 89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74 – 81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
64 – 73	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60 – 63		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35 – 59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1 – 34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Академічна доброчесність. Високо цінується академічна доброчесність. До всіх здобувачів освітньої програми відбувається абсолютно рівне ставлення.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, необ'єктивне оцінювання.

Не дотримання академічної доброчесності стане причиною стягнень, за що можуть відніматися бали. Мінімальне покарання для здобувачів, яких спіймали на обмані чи плагіаті під час підсумкового контролю, буде нульовим для цього завдання з послідовним зниженням підсумкової оцінки дисципліни принаймні на одну літеру. Будь ласка, поставтесь до цього питання серйозно та відповідально.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ І. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЇ, ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПАМ'ЯТІ Й ОСОБЛИВОСТІ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНОЇ РОБОТИ ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Тема 1.1. Загальні питання психології дітей з інтелектуальними порушеннями.

Характеристика дітей з інтелектуальними порушеннями. Характеристика ознак інтелектуальних порушень. Характеристика олігофренії, як виду інтелектуальних порушень. Характеристика деменції, як виду інтелектуальних порушень. Ознаки та характеристика дебільності (легкої розумової відсталості). Ознаки та характеристика легкої імбецильності (помірної розумової відсталості). Ознаки та характеристика виразної імбецильності (важкої розумової відсталості). Ознаки та характеристика ідіотії (глибокої розумової відсталості). Диференціація інтелектуальних порушень та подібних станів.

Тема 1.2. Психологічні особливості корекційно-розвивальної роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями.

Завдання та принципи корекційної роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями. Механізми та можливості корекції розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями. Етапи корекційної роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями. Участь педагога-дефектолога і спеціального психолога у корекційно-розвивальній роботі спеціального/інклюзивного ЗДО та ЗЗСО. Особливості роботи педагога-дефектолога і спеціального психолога з учнями/вихованцями спеціального/інклюзивного ЗЗСО та ЗДО. Особливості та зміст роботи вчителя-дефектолога і спеціального психолога з батьками і педагогами спеціального/інклюзивного ЗДО та ЗЗСО. Форми професійної діяльності педагога-дефектолога та спеціального психолога.

Тема 1.3. Особливості психічного розвитку дошкільників з інтелектуальними порушеннями та корекція його порушень.

Психологічні особливості предметної діяльності та мовлення дитини раннього віку з інтелектуальними порушеннями. Психологічні особливості сприймання, мислення, діяльності, особистості та гри дошкільника з інтелектуальними порушеннями. Корекційно-розвивальна робота з дошкільниками з інтелектуальними порушеннями. Налагодження емоційного контакту та співпраці з дошкільниками з інтелектуальними порушеннями.

Формування способів засвоєння суспільного досвіду у дошкільників з інтелектуальними порушеннями. Інтелектуальний розвиток дітей дошкільного віку.

Тема 1.4. Характеристика учнів з інтелектуальними порушеннями спеціального/інклюзивного ЗДО та ЗЗСО.

Склад учнів спеціального закладу загальної середньої освіти для з інтелектуальними порушеннями. Психологічні особливості та корекція недоліків дітей з неускладненою формою олігофренії. Психологічні особливості та корекція недоліків дітей з ускладненою формою олігофренії. Психологічні особливості та корекція недоліків розвитку дітей з резидуальною деменцією. Психологічні особливості та корекція недоліків розвитку дітей з плинною деменцією. Психологічні особливості та корекція недоліків розвитку дітей з плинною деменцією.

Тема 1.5. Психологічна характеристика пізнавальної діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями та її корекція.

Особливості відчуттів та сприймання учнів з інтелектуальними порушеннями. Властивості відчуттів та сприймання учнів з інтелектуальними порушеннями. Особливості зорового та слухового сприймання учнів з інтелектуальними порушеннями. Сприймання простору і часу учнів з інтелектуальними порушеннями. Корекція недоліків сприймання учнів з інтелектуальними порушеннями.

Тема 1.6. Особливості пам'яті у дітей з інтелектуальними порушеннями.

Характеристика процесу запам'ятовування у дітей з інтелектуальними порушеннями. Особливості забування та зберігання у дітей з інтелектуальними порушеннями. Особливості вербальної, образної та емоційної пам'яті у дітей з інтелектуальними порушеннями. Особливості розвитку логічної осмисленої пам'яті у дітей з інтелектуальними порушеннями. Відтворення засвоєного матеріалу дітьми з інтелектуальними порушеннями. Корекція недоліків пам'яті у дітей з інтелектуальними порушеннями.

МОДУЛЬ II. ОСОБЛИВОСТІ МИСЛЕННЯ, МОВЛЕННЯ, УВАГИ, ОСОБИСТОСТІ, ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ, ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇХ КОРЕКЦІЯ В УЧНІВ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ.

Тема 2.1. Особливості мислення у дітей з інтелектуальними порушеннями.

Характеристика особистісного аспекту мислення у дітей з інтелектуальними порушеннями. Особливості критичності мислення учнів з інтелектуальними порушеннями. Аналіз і синтез, як операційний аспект мислення у дітей з інтелектуальними порушеннями. Абстрагування та узагальнення, як операцій мислення дітей з інтелектуальними порушеннями. Особливості видів мислення у дітей з інтелектуальними порушеннями. Корекція недоліків мислення у дітей з інтелектуальними порушеннями.

Тема 2.2. Особливості мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями.

Характеристика експресивного мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями. Характеристика імпресивного усного мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями. Особливості регулювальної функції мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями. Писемне мовлення у дітей з інтелектуальними порушеннями. Корекція недоліків мовленнєвої діяльності та її значення для інтенсифікації особистісного розвитку у дітей з інтелектуальними порушеннями. Особливості формування навиків письма та читання у дітей з інтелектуальними порушеннями.

Тема 2.3. Особливості уваги дітей з інтелектуальними порушеннями та її корекція.

Характеристика уваги дітей з інтелектуальними порушеннями. Особливості мимовільної та довільної уваги дітей з інтелектуальними порушеннями. Особливості обсягу та стійкості уваги у дітей з інтелектуальними порушеннями. Особливості розподілу та переключення уваги у дітей з інтелектуальними порушеннями. Корекція недоліків уваги дітей з інтелектуальними порушеннями.

Тема 2.4. Психологічна характеристика та корекція особистості учнів з інтелектуальними порушеннями.

Поняття про особистість та її структуру. Потребово-мотиваційна сфера учнів з інтелектуальними порушеннями. Особливості пізнавальних інтересів учнів з інтелектуальними порушеннями. Навіюваність, як ознака поведінки учнів з інтелектуальними порушеннями. Корекція недоліків особистісного розвитку учнів з інтелектуальними порушеннями.

Тема 2.5. Особливості емоційної сфери учнів з інтелектуальними порушеннями.

Особливості волі в учнів з інтелектуальними порушеннями. Недостатність довільності психічних процесів учнів з інтелектуальними порушеннями. Особливості вольової регуляції поведінки учнів з інтелектуальними порушеннями. Причини недостатності вольової регуляції поведінки учнів з інтелектуальними порушеннями. Корекція недостатності вольової саморегуляції в учнів з інтелектуальними порушеннями. Формування характеру в учнів з інтелектуальними порушеннями.

Тема 2.6. Психологічна характеристика діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями та її корекція.

Сутність діяльності як основної форми активності людини. Гра, учіння та праця, як провідні види діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями. Особливості мотиваційної сфери діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями. Характеристика та особливості змістового, операційного та організаційного аспекту діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями. Формування планування та організації діяльності в учнів з інтелектуальними порушеннями. Формування навиків практичного виконання завдання та самоконтролю діяльності в учнів з інтелектуальними порушеннями.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		лекції	практичні	самост. робота		лекції	практичні	самост. робота
Модуль І. Загальні питання психології, психологічна характеристика пізнавальної діяльності, пам'яті й особливості психічного розвитку та корекційно-розвивальної роботи дітей з інтелектуальними порушеннями								
Тема 1.1 Загальні питання психології дітей з інтелектуальними порушеннями.	9	2	2	5	10	1	-	8
Тема 1.2. Психологічні особливості корекційно-розвивальної роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями.	10	2	2	6	10	-	1	8
Тема 1.3. Особливості психічного розвитку дошкільників з інтелектуальними порушеннями та корекція його порушень.	10	2	2	6	10	1	-	8
Тема 1.4. Характеристика учнів з інтелектуальними порушеннями спеціального/інклюзивного ЗДО та ЗЗСО.	11	2	3	6	10	1	1	10
Тема 1.5 Психологічна характеристика пізнавальної діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями та її корекція.	9	2	2	5	10	1	1	10
Тема 1.6 Особливості пам'яті у дітей з інтелектуальними порушеннями.	9	2	2	5	10	1	-	8
<i>Модульна контрольна робота № 1</i>	2	-	2	-	-	-	-	-
Разом за модуль	60	12	15	33	60	5	3	52
Модуль ІІ. Особливості мислення, мовлення, уваги, особистості, емоційної сфери, діяльності та їх корекція в учнів з інтелектуальними порушеннями								
Тема 2.1. Особливості мислення у дітей з інтелектуальними порушеннями.	10	2	2	6	10	1	-	8
Тема 2.2. Особливості мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями.	11	2	3	6	10	1	1	10
Тема 2.3. Особливості уваги дітей з інтелектуальними порушеннями та її корекція.	10	2	2	6	10	-	1	8
Тема 2.4 Психологічна характеристика та корекція особистості учнів з інтелектуальними порушеннями.	9	2	2	5	10	1	-	8
Тема 2.5 Особливості емоційної сфери учнів з інтелектуальними порушеннями.	9	2	2	5	10	1	-	8
Тема 2.6 Психологічна характеристика діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями та її корекція.	9	2	2	5	10	1	1	10
<i>Модульна контрольна робота № 2</i>	2	-	2	-	-	-	-	-
Разом за модуль	60	12	15	33	60	5	3	52
Усього годин	120	24	30	66	120	10	6	104

6.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
<i>Модуль I. Загальні питання психології, психологічна характеристика пізнавальної діяльності, пам'яті й особливості психічного розвитку та корекційно-розвивальної роботи дітей з інтелектуальними порушеннями</i>			
1	Загальні питання психології дітей з інтелектуальними порушеннями. Характеристика дітей з інтелектуальними порушеннями.	1	-
2	Характеристика ознак інтелектуальних порушень. Характеристика олігофренії, як виду інтелектуальних порушень.	1	
3	Характеристика деменції, як виду інтелектуальних порушень. Ознаки та характеристика дебільності (легкої розумової відсталості).	1	1
4	Психологічні особливості корекційно-розвивальної роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями. Завдання та принципи корекційної роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями.	1	-
5	Механізми та можливості корекції розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями. Етапи корекційної роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями.	1	1
6	Участь педагога-дефектолога і спеціального психолога у корекційно-розвивальній роботі спеціального/інклюзивного ЗДО та ЗЗСО. Особливості психічного розвитку дошкільників з інтелектуальними порушеннями та корекція його порушень.	1	-
7	Психологічні особливості предметної діяльності та мовлення дитини раннього віку з інтелектуальними порушеннями. Психологічні особливості сприймання, мислення, діяльності, особистості та гри дошкільника з інтелектуальними порушеннями.	1	-
8	Корекційно-розвивальна робота з дошкільниками з інтелектуальними порушеннями. Характеристика учнів з інтелектуальними порушеннями спеціального/інклюзивного ЗДО та ЗЗСО.	1	1
9	Склад учнів спеціального закладу загальної середньої освіти для з інтелектуальними порушеннями. Психологічні особливості та корекція недоліків дітей з неускладненою формою олігофренії.	0,5	-
10	Психологічні особливості та корекція недоліків дітей з ускладненою формою олігофренії. Психологічна характеристика пізнавальної діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями та її корекція.	1	-
11	Особливості відчуттів та сприймання учнів з інтелектуальними порушеннями. Властивості відчуттів та сприймання учнів з інтелектуальними порушеннями.	1	-
12	Особливості зорового та слухового сприймання учнів з інтелектуальними порушеннями. Особливості пам'яті у дітей з інтелектуальними порушеннями.	1	-
13	Характеристика процесу запам'ятовування у дітей з інтелектуальними порушеннями. Особливості забування та зберігання у дітей з інтелектуальними порушеннями.	1	-
14	Особливості вербальної та образної пам'яті у дітей з інтелектуальними порушеннями. Особливості емоційної пам'яті у дітей з інтелектуальними порушеннями.	0,5	-
15	<i>Модульна контрольна робота № 1</i>	2	

	Разом за модуль	15	3
Модуль II. Особливості мислення, мовлення, уваги, особистості, емоційної сфери, діяльності та їх корекція в учнів з інтелектуальними порушеннями			
1	Особливості мислення у дітей з інтелектуальними порушеннями. Характеристика особистісного аспекту мислення у дітей з інтелектуальними порушеннями.	1	-
2	Особливості критичності мислення учнів з інтелектуальними порушеннями. Аналіз і синтез, як операційний аспект мислення у дітей з інтелектуальними порушеннями.	1	1
3	Абстрагування та узагальнення, як операцій мислення дітей з інтелектуальними порушеннями. Особливості мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями.	1	-
4	Характеристика експресивного мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями. Характеристика імпресивного усного мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями.	1	-
5	Особливості регульовальної функції мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями. Писемне мовлення у дітей з інтелектуальними порушеннями.	1	1
6	Особливості уваги дітей з інтелектуальними порушеннями та її корекція. Характеристика уваги дітей з інтелектуальними порушеннями.	0,5	-
7	Особливості мимовільної та довільної уваги дітей з інтелектуальними порушеннями. Особливості обсягу та стійкості уваги у дітей з інтелектуальними порушеннями.	1	-
8	Психологічна характеристика та корекція особистості учнів з інтелектуальними порушеннями. Поняття про особистість та її структуру.	1	-
9	Потребово-мотиваційна сфера учнів з інтелектуальними порушеннями. Особливості пізнавальних інтересів учнів з інтелектуальними порушеннями.	1	-
10	Особливості емоційної сфери учнів з інтелектуальними порушеннями. Особливості волі в учнів з інтелектуальними порушеннями.	1	-
11	Недостатність довільності психічних процесів учнів з інтелектуальними порушеннями. Особливості вольової регуляції поведінки учнів з інтелектуальними порушеннями.	0,5	-
12	Причини недостатності вольової регуляції поведінки учнів з інтелектуальними порушеннями. Психологічна характеристика діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями та її корекція.	1	-
13	Сутність діяльності як основної форми активності людини. Гра, учіння та праця, як провідні види діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями.	1	-
14	Особливості мотиваційної сфери діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями. Характеристика та особливості змістового, операційного та організаційного аспекту діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями.	1	1
15	Модульна контрольна робота № 2	2	
	Разом за модуль	15	3
	Усього годин	30	6

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми. Вид самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль І			
1	Загальні питання психології дітей з інтелектуальними порушеннями. Завдання: 1. Теоретичне опрацювання теми за планом лекції. 2. За літературними джерелами опрацювати питання, зробити анотації: - Ознаки та характеристика легкої імбецильності (помірної розумової відсталості), виразної імбецильності (важкої розумової відсталості), ідіотії (глибокої розумової відсталості). - Диференціація інтелектуальних порушень та подібних станів.	5	8
2	Психологічні особливості корекційно-розвивальної роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями. Завдання: 1. Теоретичне опрацювання теми за планом лекції. 2. За літературними джерелами опрацювати питання, зробити анотації: - Особливості роботи педагога-дефектолога і спеціального психолога з учнями/вихованцями спеціального/інклюзивного ЗЗСО та ЗДО. - Особливості та зміст роботи вчителя-дефектолога і спеціального психолога з батьками і педагогами спеціального/інклюзивного ЗДО та ЗЗСО. 3. Підготувати <i>презентацію</i> «Форми професійної діяльності педагога-дефектолога та спеціального психолога».	6	9
3	Особливості психічного розвитку дошкільників з інтелектуальними порушеннями та корекція його порушень. Завдання: 1. Теоретичне опрацювання теми за планом лекції. 2. За літературними джерелами опрацювати питання, зробити анотації: - Налагодження емоційного контакту та співпраці з дошкільниками з інтелектуальними порушеннями. - Формування способів засвоєння суспільного досвіду у дошкільників з інтелектуальними порушеннями. 3. Скласти карту знань: «Інтелектуальний розвиток дітей дошкільного віку».	5	8
4	Характеристика учнів з інтелектуальними порушеннями спеціального/інклюзивного ЗДО та ЗЗСО. Завдання: За літературними джерелами опрацювати питання, зробити анотації: - Психологічні особливості та корекція недоліків розвитку дітей з резидуальною деменцією. - Психологічні особливості та корекція недоліків розвитку дітей з плінною деменцією. - Психологічні особливості та корекція недоліків розвитку дітей з плінною деменцією.	6	9
5	Психологічна характеристика пізнавальної діяльності учнів з	5	9

	<p>інтелектуальними порушеннями та її корекція.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати конспект до теми. 2. Скласти карту методичних рекомендацій щодо характеристики та аналізу шляхів сприймання простору і часу учнів з інтелектуальними порушеннями. 3. Скласти <i>таблицю</i> «Корекція недоліків сприймання учнів з інтелектуальними порушеннями». 		
6	<p>Особливості пам'яті у дітей з інтелектуальними порушеннями.</p> <p>Завдання:</p> <p>За літературними джерелами опрацювати питання, зробити анотації:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Особливості розвитку логічної осмисленої пам'яті у дітей з інтелектуальними порушеннями. - Відтворення засвоєного матеріалу дітьми з інтелектуальними порушеннями. - Корекція недоліків пам'яті у дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. 	5	8
Модуль II			
7	<p>Особливості мислення у дітей з інтелектуальними порушеннями.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне опрацювання теми за планом лекції. 2. Проаналізувати : <ul style="list-style-type: none"> - Особливості видів мислення у дітей з інтелектуальними порушеннями. - Корекцію недоліків мислення у дітей з інтелектуальними порушеннями. 	6	9
8	<p>Особливості мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. За літературними джерелами опрацювати питання, зробити анотації: <ul style="list-style-type: none"> - Корекція недоліків мовленнєвої діяльності та її значення для інтенсифікації особистісного розвитку у дітей з інтелектуальними порушеннями. - Особливості формування навиків письма та читання у дітей з інтелектуальними порушеннями. 	6	9
9	<p>Особливості уваги дітей з інтелектуальними порушеннями та її корекція.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. За літературними джерелами опрацювати питання, зробити анотації: <ul style="list-style-type: none"> - Особливості розподілу та переключення уваги у дітей з інтелектуальними порушеннями. 2. Підготувати презентацію «Корекція недоліків уваги дітей з інтелектуальними порушеннями». 	5	8
10	<p>Психологічна характеристика та корекція особистості учнів з інтелектуальними порушеннями.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. За літературними джерелами опрацювати питання, підготувати анотації: <ul style="list-style-type: none"> - Навіюваність, як ознака поведінки учнів з інтелектуальними порушеннями. 2. Підготувати презентацію «Корекція недоліків особистісного 	6	9

	розвитку учнів з інтелектуальними порушеннями».		
11	Особливості емоційної сфери учнів з інтелектуальними порушеннями. Завдання: 1. Теоретичне опрацювання теми за планом лекції. 2. Проаналізувати : - Методи корекції недостатності вольової саморегуляції в учнів з інтелектуальними порушеннями. - Особливості формування характеру в учнів з інтелектуальними порушеннями.	5	9
12	Психологічна характеристика діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями та її корекція. Завдання: 1. Теоретичне опрацювання теми за планом лекції. 2. Проаналізувати : - Методи формування планування та організації діяльності в учнів з інтелектуальними порушеннями. - Метод формування навиків практичного виконання завдання та самоконтролю діяльності в учнів з інтелектуальними порушеннями.	6	9
	Разом	66	104

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА (у разі потреби)

Обладнання: мультимедійне обладнання.

Програмне забезпечення:

- робоча програма навчальної дисципліни,
- НМК навчальної дисципліни,
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- презентації теоретичного матеріалу в PowerPoint;
- роздаткові матеріали для самостійної роботи студента під час практичних занять.

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ НАВЧАННЯ

Використовуються різноманітні **методи навчання**, а саме: вербальні (словесні), які включають в себе як подання матеріалу викладачем (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), так і роботу здобувачів з літературою (підручником, довідковою, науково-популярною, періодичною науковою і навчальною літературою) та глобальною мережею Інтернет; наочні та практичні методи, виконання тестових завдань та ін.

Методи викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від цілей і завдань, виду занять, змісту теми, можливостей (інтелектуальних, психологічних, морально-етичних тощо) здобувачів ВО, наявних умов і часу, відведеному для вивчення теми.

У ході лекцій використовуються наступні методи: пояснювально-ілюстративний метод (робота з роздатковим матеріалом, підручником, демонстрація та ін.). Під час викладання навчального матеріалу лекцій використовується мультимедійна презентація (за потреби).

Основними організаційними **формами** дисципліни «Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями» є: навчальні заняття (лекції, практичні заняття, консультації); самостійна робота здобувачів.

Для засвоєння знань і формування вмінь можуть бути використані такі форми індивідуальних завдань: підготовка аналітичної доповіді, реферату.

Самостійна робота є частиною навчального процесу і передбачає опрацювання здобувачами ВО першого бакалаврського рівня визначеного навчального матеріалу, який передбачений навчальною програмою та освітнім стандартом.

Використовуються сучасні інтерактивні форми навчання відповідно до теми заняття: робота в групах, обговорення ситуацій тощо.

В період дистанційного навчання через вимушені обставини переважно використовуються електронні засоби навчання Google Workspace (Classroom, Gmail, Контакти, Календар, Meet) та MOODLE (e-learn.uzhnu.edu.ua)

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1.Еременко І.Г. Пізнавальні можливості учнів допоміжної школи. — К.: Рад. шк., 1972. — 130 с.

2.Коломінський Н.Л. Розвиток особистості учнів допоміжної школи. — К.: Рад. шк., 1978. — 88 с.

3.Липа В.О. Психологічні основи педагогічної корекції. — Слав'янск, 2001. — 232 с.

4.Максименко С.Д., Бондарь В.І., Бех І.Д. Психологія формування трудових умінь школярів. (Порівняльний аналіз діяльності учнів масової та допоміжної шкіл). — К.: Рад. шк., 1980. — 110 с.

5.Матвеева М.П., Миронова С.П. Корекційна робота у системі освіти дітей з вадами розумового розвитку. — Кам'янець-Поділ.: Інформ.-вид. відділ Кам'янець-Подільськ. держ. ун-ту, 2005. — 164 с.

6.Мерсіянова Г.Л. Виконання практичних завдань учнями допоміжної школи. — К.: Рад. шк., 1985. — 81 с.

7.Програма виховання та навчання розумово відсталих дітей дошкільного віку. — К.: ТОВ "ЛДЛ", 2000. — 120 с.

8.Синьов В.М.,Кобернік Г.М. Основи дефектології. — К.: Вища пік., 1994. — 143 с.

9.Синьов В.М., Матвеева М.П., Хохліна О.П. Психологія розумово відсталої дитини: Підручник. — К.: Знання, 2008. — 359 с.

10.Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / За ред. В.І. Бондаря. — Луганськ: Альма-матер, 2003. — 436 с.

11.Спеціальна психологія. Тексти: Ч. 1 / За ред. М.П. Матвеевої, С.П.

Миронової. — Кам'янець-Поділ.: Інформ.-вид. відділ Кам'янець-Подільськ. держ. ун-ту, 1999. — 158 с.

12. Спеціальна психологія. Тексти: Ч. 2/Заред. М.П. Матвеевої, С.П. Миронової. — Кам'янець-Поділ.: Інформ.-вид. відділ Кам'янець-Подільськ. держ. ун-ту, 2001. — 142 с.

13. Стадненко Н.М., Матвеева М.Л., Обухівська А.Г. Нариси з олігофренопсихології / За заг. ред. Н.М. Стадненко. — Кам'янець-Подільський: Інформ.-вид. відділ Кам'янець-Подільськ. держ. ун-ту, 2002. — 200 с.

14. Формування позитивного відношення до навчально-трудова діяльності учнів допоміжної школи / У ред. Н.М. Стадненко. — К.: Рад. шк., 1982. — 102 с.

15. Хохліна О.П. Підготовка розумово відсталого дитини до навчання в школі // Підготовка до школи дітей з особливими потребами в умовах сім'ї: Поради батькам. — К.: Наук, світ, 2005. — С 163-184.

16. Хохліна О.Л. Психолого-педагогічні основи корекційної спрямованості трудового навчання учнів з вадами розумового розвитку. — К.: Педагогічна думка, 2000. — 288 с.

17. Хохліна О.Л. Розумово відстала дитина // Діти з особливими потребами: Поради батькам. — К.: Наук, світ, 2004. — С. 151-169.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

1. Про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2019 р. № 221. URL: <https://sqe.gov.ua/law/postanova-kabinetu-ministriv-ukrain-44/> (дата звернення: 26.06.2023).

2. Про затвердження Положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах : Наказ Міністерства освіти і науки України від 09.12.2010 р. № 1224. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1412-10> (дата звернення: 26.06.2023).

3. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 р. № 957. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#n8> (дата звернення: 26.06.2023).

4. Про затвердження типової освітньої програми для 5-10 (11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами : Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.01.2021 р. № 121. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-10-11-klasiv-specialnih-zakladiv-serednoyi-osviti-dlya-osib-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebam> (дата звернення: 27.06.2023).

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Питання для контролю теоретичної успішності (екзамену)

1. Загальні питання психології дітей з інтелектуальними порушеннями.
2. Характеристика дітей з інтелектуальними порушеннями.
3. Характеристика ознак інтелектуальних порушень.
4. Характеристика олігофренії, як виду інтелектуальних порушень.
5. Характеристика деменції, як виду інтелектуальних порушень.
6. Ознаки та характеристика дебільності (легкої розумової відсталості).
7. Ознаки та характеристика легкої імбецильності (помірної розумової відсталості).
8. Ознаки та характеристика виразної імбецильності (важкої розумової відсталості).
9. Ознаки та характеристика ідіотії (глибокої розумової відсталості).
10. Диференціація інтелектуальних порушень та подібних станів.
11. Психологічні особливості корекційно-розвивальної роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями.
12. Завдання та принципи корекційної роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями.
13. Механізми та можливості корекції розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями.
14. Етапи корекційної роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями.
15. Участь педагога-дефектолога і спеціального психолога у корекційно-розвивальній роботі спеціального/інклюзивного ЗДО та ЗЗСО.
16. Особливості роботи педагога-дефектолога і спеціального психолога з учнями/вихованцями спеціального/інклюзивного ЗЗСО та ЗДО.
17. Особливості та зміст роботи вчителя-дефектолога і спеціального психолога з батьками і педагогами спеціального/інклюзивного ЗДО та ЗЗСО.
18. Форми професійної діяльності педагога-дефектолога та спеціального психолога.
19. Особливості психічного розвитку дошкільників з інтелектуальними порушеннями та корекція його порушень.
20. Психологічні особливості предметної діяльності та мовлення дитини раннього віку з інтелектуальними порушеннями.
21. Психологічні особливості сприймання, мислення, діяльності, особистості та гри дошкільника з інтелектуальними порушеннями.
22. Корекційно-розвивальна робота з дошкільниками з інтелектуальними порушеннями.
23. Налагодження емоційного контакту та співпраці з дошкільниками з інтелектуальними порушеннями.
24. Формування способів засвоєння суспільного досвіду у дошкільників з інтелектуальними порушеннями.
25. Інтелектуальний розвиток дітей дошкільного віку.
26. Характеристика учнів з інтелектуальними порушеннями спеціального/інклюзивного ЗДО та ЗЗСО.
27. Склад учнів спеціального закладу загальної середньої освіти для з інтелектуальними порушеннями.
28. Психологічні особливості та корекція недоліків дітей з неускладненою формою олігофренії.
29. Психологічні особливості та корекція недоліків дітей з ускладненою формою олігофренії.
30. Психологічні особливості та корекція недоліків розвитку дітей з резидуальною деменцією.
31. Психологічні особливості розвитку дітей з плинною деменцією.
32. Корекція недоліків розвитку дітей з плинною деменцією.
33. Психологічна характеристика пізнавальної діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями та її корекція.
34. Особливості відчуттів та сприймання учнів з інтелектуальними порушеннями.
35. Властивості відчуттів та сприймання учнів з інтелектуальними порушеннями.
36. Особливості зорового та слухового сприймання учнів з інтелектуальними порушеннями.
37. Сприймання простору і часу учнів з інтелектуальними порушеннями.
38. Корекція недоліків сприймання учнів з інтелектуальними порушеннями.
39. Особливості пам'яті у дітей з інтелектуальними порушеннями.
40. Характеристика процесу запам'ятовування у дітей з інтелектуальними порушеннями.

41. Особливості забування та зберігання у дітей з інтелектуальними порушеннями.
42. Особливості вербальної, образної та емоційної пам'яті у дітей з інтелектуальними порушеннями.
43. Особливості розвитку логічної осмисленої пам'яті у дітей з інтелектуальними порушеннями.
44. Відтворення засвоєного матеріалу дітьми з інтелектуальними порушеннями.
45. Корекція недоліків пам'яті у дітей з інтелектуальними порушеннями.
46. Особливості мислення у дітей з інтелектуальними порушеннями.
47. Характеристика особистісного аспекту мислення у дітей з інтелектуальними порушеннями.
48. Особливості критичності мислення учнів з інтелектуальними порушеннями.
49. Аналіз і синтез, як операційний аспект мислення у дітей з інтелектуальними порушеннями.
50. Абстрагування та узагальнення, як операцій мислення дітей з інтелектуальними порушеннями.
51. Особливості видів мислення у дітей з інтелектуальними порушеннями.
52. Корекція недоліків мислення у дітей з інтелектуальними порушеннями.
53. Особливості мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями.
54. Характеристика експресивного мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями.
55. Характеристика імпресивного усного мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями.
56. Особливості регулювальної функції мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями.
57. Писемне мовленню дітей з інтелектуальними порушеннями.
58. Корекція недоліків мовленнєвої діяльності та її значення для інтенсифікації особистісного розвитку у дітей з інтелектуальними порушеннями.
59. Особливості формування навиків письма та читання у дітей з інтелектуальними порушеннями.
60. Особливості уваги дітей з інтелектуальними порушеннями та її корекція.
61. Характеристика уваги дітей з інтелектуальними порушеннями.
62. Особливості мимовільної та довільної уваги дітей з інтелектуальними порушеннями.
63. Особливості обсягу та стійкості уваги у дітей з інтелектуальними порушеннями.
64. Особливості розподілу та переключення уваги у дітей з інтелектуальними порушеннями.
65. Корекція недоліків уваги дітей з інтелектуальними порушеннями.
66. Психологічна характеристика та корекція особистості учнів з інтелектуальними порушеннями.
67. Поняття про особистість та її структуру.
68. Потребово-мотиваційна сфера учнів з інтелектуальними порушеннями.
69. Особливості пізнавальних інтересів учнів з інтелектуальними порушеннями.
70. Навіюваність, як ознака поведінки учнів з інтелектуальними порушеннями.
71. Корекція недоліків особистісного розвитку учнів з інтелектуальними порушеннями.
72. Особливості емоційної сфери учнів з інтелектуальними порушеннями.
73. Особливості волі в учнів з інтелектуальними порушеннями.
74. Недостатність довільності психічних процесів учнів з інтелектуальними порушеннями.
75. Особливості вольової регуляції поведінки учнів з інтелектуальними порушеннями.
76. Причини недостатності вольової регуляції поведінки учнів з інтелектуальними порушеннями.
77. Корекція недостатності вольової саморегуляції в учнів з інтелектуальними порушеннями.
78. Формування характеру в учнів з інтелектуальними порушеннями.
79. Психологічна характеристика діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями та її корекція.
80. Сутність діяльності як основної форми активності людини.
81. Гра, учіння та праця, як провідні види діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями.
82. Особливості мотиваційної сфери діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями.
83. Характеристика та особливості змістового, операційного та організаційного аспекту діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями.
84. Формування планування та організації діяльності в учнів з інтелектуальними порушеннями.
85. Формування навиків практичного виконання завдання та самоконтролю діяльності в учнів з інтелектуальними порушеннями.